

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 343/2020-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Petra Straku predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 4/2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.
2. Žiadosti [REDACTED] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky n e v y h o v u j e .

Odôvodnenie:

I.

Vymedzenie napadnutého postupu a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. januára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 4/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ uviedol, že v napadnutom konaní „vystupuje... ako žalobca vo veci určenia neoprávnenosti zásahu do jeho práv a náhrady nemajetkovej ujmy v súvislosti so zamietnutím jeho žiadosti o sledovanie televízie z 24. 10. 2017 riaditeľom ÚVTOS, [REDAKOVANÉ]. Predmetné konanie na základe žaloby z 2. 1. 2018 stále trvá“.

3. Podľa sťažovateľa predmetná vec je po skutkovej a právnej stránke jednoduchá, okresný súd koná v napadnutom konaní neefektívne, preto možno konštatovať, že došlo k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote.

4. Na základe uvedeného sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom vyslovil porušenie jeho v záhlaví označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní, priznal mu primerané finančné zadostučinenie v sume 2 500 € a náhradu trov konania.

5. Sťažovateľ zároveň žiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom z dôvodu zlých majetkových pomerov, ktoré preukazuje tým, že *„je od 27.11.2012 obmedzený na osobnej slobode, nemajetný...“*.

II.

Relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

10. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

14. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

III.

Predbežné prerokovanie návrhu

15. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05). Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá

tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

16. Predmetom ústavnej sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

17. Ústavný súd pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy berie do úvahy, že odmietnuť sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú možno „vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prietahov, a tým aj porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), resp. „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03).

18. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že napadnuté konanie začalo 8. januára 2018 doručením návrhu okresnému súdu. Dňa 16. februára 2018 okresný súd vyzval sťažovateľa na predloženie tlačív potrebných pre rozhodnutie o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov. O oslobodenie od súdnych poplatkov sťažovateľ požiadal 13. marca 2018. Okresný súd 9. mája 2018 uznesením rozhodol o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov (výrok I) a o zastavení konania (výrok II) Označené uznesenie vo výroku I nadobudlo právoplatnosť 16. mája 2018 v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu. Sťažovateľ podal 29. mája 2018 odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 9. mája 2018. Spis bol 6. septembra 2018 predložený Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní. Krajský súd uznesením sp. zn. 11 Co 255/2018 z 9. mája 2019 odvolanie sťažovateľa proti výroku uznesenia okresného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov odmietol a zároveň zrušil uznesenie okresného súdu vo výroku II a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Rozhodnutie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť 19. júna 2019. Dňa 4. júla 2019 okresný súd požiadal o súčinnosť Centrum právnej pomoci Žilina (ďalej len „centrum“). Okresný súd zaslal

17. júla 2019 dokumentáciu centru. Sťažovateľa okresný súd 26. júla 2019 vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu. No sťažovateľ 14. augusta 2019 požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov. Okresný súd 12. septembra 2019 požiadal centrum o informáciu, či sťažovateľ požiadal o poskytnutie právnej pomoci. Centrum 17. septembra 2019 doručilo odpoveď na žiadosť okresného súdu. Obdobnú žiadosť okresný súd 3. októbra 2019 adresoval Centru právnej pomoci Banská Bystrica. Centrum právnej pomoci Banská Bystrica doručilo 29. novembra 2019 odpoveď na žiadosť. Okresný súd uznesením zo 7. januára 2020 rozhodol o nepriznaní oslobodenia od platenia súdnych poplatkov a vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu. Sťažovateľ 29. januára 2020 znovu požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov a informoval okresný súd o novom konaní centra právnej pomoci na priznanie nároku na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci. Okresný súd 31. januára 2020 opäť požiadal o súčinnosť centrum. Okresný súd zaslal 6. marca 2020 centru oznámenie a 3. apríla 2020 žiadosť. Centrum doručilo 6. apríla 2020 odpoveď na žiadosť. Okresný súd 27. mája 2020 adresoval centru žiadosť, na ktorú 28. mája 2020 dostal odpoveď. Uznesením zo 7. júla 2020 okresný súd rozhodol o zastavení konania. Sťažovateľ doručil 28. júla 2020 „*Sťažnosť proti uzneseniu o zastavení konania*“ a „*Doplnenie žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov*“.

19. Ústavný súd predovšetkým uvádza, že predmetom jeho prieskumu v tejto veci nebolo obdobie, počas ktorého sa súdny spis nachádzal na krajskom súde, t. j. od 6. septembra 2018 do 9. mája 2019 (8 mesiacov). Vychádzajúc z petitu ústavnej sťažnosti, je totiž zrejmé, že sťažovateľ postup krajského súdu nenamietal.

20. Z prehľadu procesných úkonov súdu a strán vyplýva, že napadnuté konanie od podania návrhu okresnému súdu do podania ústavnej sťažnosti trvalo dva roky, z toho minimálne 8 mesiacov sa spis nachádzal na odvolacom súde z dôvodu rozhodovania o odvolaní sťažovateľa. Postup okresného súdu v napadnutom konaní je v zásade plynulý, okresný súd v napadnutom konaní priebežne vykonáva procesné úkony vyvolané procesnými návrhmi sťažovateľa, najmä jeho opakovanými návrhmi na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že dĺžku konania, ktorá je dôsledkom úkonov jeho účastníkov alebo ich nečinnosti, nemožno

považovať za dôvod na vyslovenie zbytočných prietáhov v prípade, keď súd o procesných návrhoch sťažovateľa konal a rozhodoval bez zbytočných prietáhov (napr. II. ÚS 41/00). Ústavný súd preto nepovažuje doterajšiu dĺžku napadnutého konania za neprimeranú, resp. dosahujúcu potrebnú ústavnoprávnu intenzitu.

21. Vychádzajúc z týchto zistení, ústavný súd konštatuje, že priebeh napadnutého konania toho času nenasvedčuje tomu, že by v ňom dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a súčasný stav konania nevyklučuje definitívne možnosť prejednávania predmetnej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 24/04, III. ÚS 67/04).

22. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že konanie bez zbytočných prietáhov nemožno presne časovo ohraničiť (II. ÚS 26/95) a že nie každý zistený prietáh v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne.

23. Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia sťažovateľom označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ústavnú sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

24. Odmietnutie ústavnej sťažnosti z uvedených dôvodov vedie ústavný súd k záveru, že v danom prípade ide zo strany sťažovateľa o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, I. ÚS 210/2019). Pretože nebol splnený jeden zo zákonných predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhoviel (bod 2 výroku tohto uznesenia) bez toho, aby ho vyzýval na preukázanie majetkových pomerov na účel rozhodovania o jeho žiadosti.

25. S prihliadnutím na odmietnutie ústavnej sťažnosti rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v nej uplatnených stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2020

Martin Vernarský
predseda senátu